

Sygn. akt I Ns 27/15

POSTANOWIENIE

Dnia 12 października 2016r.

Sąd Rejonowy w Ostrzeszowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Małgorzata Wierzba-Golicka
Protokolant:	St. sekr. sąd. Ilona Motylewska

po rozpoznaniu w dniu 12 października 2016r. w Ostrzeszowie,

na rozprawie

sprawy z wniosku (...) S.A. w G.

z udziałem Skarbu Państwa - Starosty (...), G. S.,
A. S.

o stwierdzenie zasiedzenia

postanawia:

- 1. stwierdzić, iż Skarb Państwa nabył z dniem 1 stycznia 1990 r., w drodze zasiedzenia służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu, polegającą na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia w postaci napowietrznej linii energetycznej niskiego napięcia 0,4 kV oraz słupów podtrzymujących wymienioną linię wraz z prawem nieograniczonego dostępu do tych urządzeń w celu konserwacji i naprawy, usytuowanych na nieruchomości położonej w L., oznaczonych jako działka ewidencyjna nr (...), dla których Sąd Rejonowy w Ostrzeszowie prowadzi księgę wieczystą (...), której przebieg oznaczono na załączniku nr 1 do opinii biegłego sądowego z zakresu geodezji i kartografii J. K. z dnia 6 czerwca 2016r.;**
- 2. opinię biegłego sądowego z zakresu geodezji i kartografii J. K. z dnia 6 czerwca 2016r. uczynić integralną częścią niniejszego postanowienia;**
- 3. pobrać od wnioskodawcy (...) S.A. w G. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Ostrzeszowie kwotę (...),90 ((...) 90/100) złotych, tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.**

/-/ Małgorzata Wierzba-Golicka

Sygn. akt I Ns 27/15

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 12 października 2016r.

(...) S.A. wniósł o stwierdzenie, że Skarb Państwa z dniem 1 stycznia 1985r. nabył przez zasiedzenie służebność gruntową polegającą na prawie korzystania z trwałego i widocznego urządzenia w postaci linii energetycznej niskiego napięcia 4 kV, usytuowanej na nieruchomości składającej się z działek nr (...) położonych w miejscowości L., będących własnością A. S. i G. S..

Uczestnicy postępowania Skarb Państwa – Starosta (...), G. S. i A. S. wnieśli o oddalenie wniosku, z uwagi na fakt, iż w 2005 roku wnioskodawca występował do uczestników postępowania o zgodę na modernizację linii elektrycznych będących przedmiotem niniejszego postępowania.

Sąd ustalił, co następuje.

Nieruchomość oznaczone jako działki nr (...) położone w L. stanowią współwłasność G. S. i A. S.. Na nieruchomości tej znajdują słupy energetyczne oraz linia niskiego napięcia 0,4 kV.

Dowód: odpis księgi wieczystej k. 17-20, opinia biegłego J. K. k. 217-227.

L. energetyczna przebiegająca przez nieruchomość uczestników postępowania G. S. i A. S. została postawiona w latach 60-tych ubiegłego wieku. Wnioskodawca nie posiada dokumentacji, z której wynikałaby dokładna data wybudowania linii. L. te były od momentu ich posadowienia cały czas eksploatowane i poddawane bieżącym modernizacjom i naprawom. Ponadto co 5 lat dokonywano oględzin linii w celu stwierdzenia ich stanu technicznego.

Dowód: zeznania świadków: M. P. k. 66-66v, P. P. k. 135v-136 i S. K. k. 136.

L. te stanowiły zorganizowaną część majątku poprzedników prawnych uczestnika postępowania. Napowietrzne linie energetyczne 4kV stanowiły mienie państwowe. Od dnia 1 stycznia 1969r. do dnia 27 lutego 1985r. zarząd tym mieniem sprawowało przedsiębiorstwo państwowe Zakłady (...) w P., następnie Zachodni O. Energetyczny - przedsiębiorstwo państwowe w P., a od dnia 1 stycznia 1989r. przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) w K.; następnie Zakład (...) Spółka Akcyjna (od 1996 roku pod nazwą (...) S.A.), (...) S.A. (późniejsza nazwa (...) S.A.) oraz w końcu uczestnik postępowania (...) S.A.. Wnioskodawca, podobnie jak jego poprzednicy prawni posiada tytuł prawny do nieruchomości, gdzie posadowiony jest Główny Punkt Zasilania (...) K., którego elementem zorganizowanej infrastruktury sieciowej są urządzenia przesyłowe posadowione na nieruchomości uczestników postępowania.

Dowód: decyzja k. 35-36, odpis księgi wieczystej k. 32-34, postanowienia k. 39-40, 44-50, zarządzenia k. 41- 43, 92-93, akt notarialny k. 94-100, zeznania świadka M. P. k. 66-66v.

W 2005 roku wnioskodawca wystąpił z wnioskiem do uczestniczki postępowania G. S. o wyrażenie zgody na modernizację przedmiotowej linii energetycznej.

Okoliczności niesporne.

Powyższy stan faktyczny, który był częściowo niesporny między stronami, Sąd ustalił na podstawie wyżej wymienionych dokumentów oraz zeznań świadków.

Sąd zważył, co następuje.

Dopuszczalność nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej o treści odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa przed ustawowych uregulowaniem służebności przesyłu (art. 305¹ – 305⁴ kc) została przyjęta w orzecznictwie (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2008r. w sprawie III CZP 89/08, LEX nr 458125, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2008r. w sprawie II CSK 389/08, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2008r. w sprawie I CSK 171/08).

Zgodnie z art. 292 kc służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. Przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie stosuje się odpowiednio.

Przesłankami zasiedzenia służebności gruntowej są:

- posiadanie służebności, polegające na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia w zakresie odpowiadającym treści służebności;
- upływ oznaczonego w ustawie czasu, w zależności od tego, czy posiadacz służebności był w dobrej, czy w złej wierze.

Definicja posiadacza służebności zawarta jest w art. 352 kc. Według tego przepisu posiadaczem służebności jest ten, kto faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności.

Gdy chodzi o upływ czasu jako przesłankę zasiedzenia, to art. 172 kc przewiduje dla nieruchomości dwudziestoletni i trzydziestoletni termin zasiedzenia. Terminy te zostały wprowadzone przez ustawę z dnia 28 lipca 1990r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 55, poz. 321 z późniejszymi zmianami); poprzednio wynosiły dziesięć lat i dwadzieścia. Te krótsze terminy stosuje się, gdy zasiedzenie nastąpiło przed wejściem w życie wyżej wymienionej noweli, to jest przed dniem 1 października 1990r. (vide: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 1991r. w sprawie III CZP 73/90, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 września 1993r. w sprawie II CRN 89/93). Jeśli bieg zasiedzenia rozpoczął się, ale nie zakończył przed tą datą, mają zastosowanie terminy dwudziestoletni i trzydziestoletni (art. 9 ustawy z dnia 28 lipca 1990r.).

Bez wątpliwości posiadanie służebności przez poprzednika prawnego wnioskodawcy polegało na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia jakim są słupy energetyczne i linia energetyczna.

Nie stanowiła przeszkody do nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie okoliczność, że przed dniem 1 lutego 1989r., to jest przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 31 stycznia 1989r. o zmianie ustawy kodeks cywilny (Dz. U Nr 3, poz. 11 z 1989 roku) państwowe osoby prawne nie mogły nabyć własności nieruchomości, a tym samym służebności, gdyż nie władają nieruchomościami w imieniu własnym, lecz sprawowały zarząd mieniem państwowym w ramach zasady jednolitej własności państwowej (art. 128 kc w brzmieniu sprzed 1 lutego 1989r.). Skoro jednak przedsiębiorstwa nie sprawowały władztwa w imieniu własnym i na własną rzecz, to czyniły to w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa jako dzierżyciele. Zgodnie bowiem z treścią art. 338 kc – kto rzeczą faktycznie włada za kogo innego, jest dzierżycielem (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2006r. w sprawie I CSK 11/05).

Po 1 lutego 1989r. istniała zatem możliwość nabycia przez przedsiębiorstwa państwowe w drodze zasiedzenia własności nieruchomości czy też służebności, jednak tylko wtedy, gdyby nastąpiło na ich rzecz przeniesienie posiadania przysługującego Skarbowi Państwa, w przeciwnym wypadku zasiedzenie następowało nadal na rzecz Skarbu Państwa. Uchwalenie bowiem przedmiotowej zmiany Kodeksu Cywilnego w zakresie treści art. 128 kc nie spowodowało z tym dniem uwłaszczenia niejako państwowych osób prawnych, co do składników mienia państwowego znajdującego się w ich zarządzie. Do takiego uwłaszczenia doszło dopiero ustawą z dnia 29 września 1990r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz.U. nr 79 poz. 464 z późniejszymi zmianami). Podstawę nabycia stanowił art. 2 ust. 2 tej ustawy, na mocy którego na rzecz państwowych osób prawnych zarządzających budynkami i urządzeniami oraz lokalami znajdującymi się na gruntach stanowiących własność Skarbu Państwa przechodziła własność tych składników majątkowych, przy czym obejmowało ono również urządzenia służące do wykonywania służebności (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 9.02.2012r. w sprawie III CZP 93/11). Przedmiotowe uwłaszczenie nastąpiło z mocy prawa w dniu wejścia w życie wyżej wymienionej ustawy, to jest w dniu 5 grudnia 1990r., przed tą zaś datą państwowe osoby prawne nie miały samodzielnych praw do składników mienia państwowego, którym zarządzały, lecz nadal wykonywały w tym zakresie jedynie uprawnienia Skarbu Państwa (por. uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 18.06.1991r. w sprawie III CZP 38/91).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, iż wnioskodawca nie był w stanie dokładnie sprecyzować w jakiej dacie zostały wybudowane przedmiotowa linia elektryczna, jednakże z poczynionych przez Sąd ustaleń jednoznacznie wynika, że nastąpiło to w latach 60-tych ubiegłego wieku. Początek biegu zasiedzenia przyjęto zatem na dzień 1 stycznia 1970r.. W ocenie Sądu brak jest podstaw dla przyjęcia, iż posiadanie służebności było posiadaniem w dobrej wierze, dlatego też należało przyjąć dwudziestoletni termin zasiedzenia. Termin ten upłynął w dniu 1 stycznia 1990r.. Należy również wskazać, że do tego czasu nie doszło do przekazania posiadania przedmiotowej służebności na rzecz przedsiębiorstwa państwowego, a więc zasiedzenie nastąpiło na rzecz Skarbu Państwa. Podnoszona przez uczestników postępowania kwestia zwrócenia się przez wnioskodawcę o zgodę na modernizację linii nie miała wpływu na bieg terminu zasiedzenia, gdyż do zasiedzenia doszło już w 1990 roku. Z faktu, iż wnioskodawca w 2005 roku zwrócił się o zgodę na modernizację linii nie można wyciągnąć, wniosku, że w czasie biegu terminu zasiedzenia (lata 1970-1990) nie zostały spełnione przesłanki do zasiedzenia służebności.

W związku z powyższym orzeczono jak w pkt 1 sentencji postanowienia, a w pkt 2 uczyniono opinię biegłego J. K. integralną częścią tegoż postanowienia, gdyż zawiera ona szczegółowy opis przedmiotowej służebności.

O nieuiszczonych kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 520 § 3 kpc uznając, iż kosztami postępowania należało obciążyć wnioskodawcę jako podmiot mający największy interes w uzyskaniu rozstrzygnięcia, a jednocześnie osiągający skutek postępowania największe korzyści. Nieuiszczone koszty sądowe w niniejszej sprawie to wynagrodzenie biegłych J. K. (2911,48 złotych) oraz M. S. (2166,42 złotych). W związku z powyższym pkt 3 postanowienia Sąd nakazał pobrać od wnioskodawcy wyżej wymienione koszty, uwzględniając wpłaconą przez niego zaliczkę w kwocie 1000,- złotych.

/-/ Małgorzata Wierzba-Golicka